

Hudební fakulta
Janáčkovy akademie
muzických umění v Brně

Sborový koncert

Katarína Mašlejová – *dirigování sboru*

pedagogické vedení: doc. Josef Pančík

Účinkují:

členové sboru

Janáčkovy opery v Brně

Hana Škarková Šrubařová – *soprán*

Kristina Vaculová – *flétna*

Michal Vojáček – *altová flétna*

Marta Vašková – *klavír*

Úterý 21. listopadu 2006, 19.30 hod., Dvorana VUT,
Antonínská 1, Brno

Program:

Zdeněk Lukáš (*1928): Missa brevis

Jevgenij Iršai (*1951): Missa pro liberi – *výběr*
Gloria

Klement Slavický (1910–1999): Madrigaly – *výběr*
1. Poetický madrigal

František Emmert (*1940): Magnificat

František Emmert: Psaume 63

Petr Eben (*1929): Až já pojedu
Proč si k nám nepřišeu

Ján Cikker (1911–1989): Za horami, za dolami
Na kamenečku sedela

Ivan Hrušovský (1927–2001): Májová flauta

konec asi ve 20.45 hod.

Jeden z nejvýznamnějších českých skladatelů **Zdeněk Lukáš** (*1928) působil jako hudební redaktor Českého rozhlasu Plzeň a založil plzeňský pěvecký sbor Česká píseň, ve kterém působil přes 20 let. Je nositelem mnoha hudebních ocenění. K nejvýznamnějším patří cena za nejlepšího sbormistra z festivalu v Barceloně. Dnes působí jako skladatel ve svobodném povolání.

V díle *Missa brevis* si můžeme všimnout řady typických výrazových prostředků sborových kompozic Zdenka Lukáše jako je například postupné rozvíjení původního unisonového motivu a jeho „obalování osvobozujícími se hlasy“ (slova autora). Typické je také vkládání kontrastních rytmických úseků do lyrické struktury. Lukáš v této skladbě dosahuje působivých účinků poměrně jednoduchými prostředky. V závěrečné části vyvolá projasnění díla pouhým změnou mollové tóniny na durovou.

Jevgenij Iršai (*1951) vystudoval konzervatoř Rinského-Korsakova v Petrohradě, obor kompozice a klavír. V Petrohradě také započal svou pedagogickou činnost. Od roku 1991 žije v Banské Bystrici, kde působil jako korepetitor Státní opery, vyučoval kompozici a hru na klavír na konzervatoři. V současné době přednáší na univerzitě Matěje Bela a vyučuje skladbu na VŠMU v Bratislavě. Tvorba byla a je pro Jevgenije Iršai, podle jeho slov, vždy něčím jako duchovní zpovědí nebo modlitbou.

Missa pro liberi vznikla na objednávku sborového dirigenta Štefana Sedlického a autor k ní uvedl: „Zjistil jsem, že existují různé varianty některých textů. Tak například Agnus Dei má jiné zakončení v tradiční mši a jiné v rekviem. Nesetkal jsem se s tím, že by v nějaké mši někdo v Agnus Dei použil koncovku z rekviem, ale když základní myšlenka Mše za děti spočívá pro mě v tom, že každý z nás celý svůj život sám v sobě zabíjí dítě, rozhodl jsem se udělat takový netradiční mix. Snažil jsem se při komponování použít co nejjednodušších prostředků a postupů. Z jedné strany proto, aby ji mohl zpívat i amatérský kolektiv, ale z druhé strany i proto, že jsem byl velmi zvědavý, jestli se dnes ještě dá zkomponovat něco, více méně slušného, v tradičním tonálním systému, s použitím jednoduché harmonie a udržet celou skladbu v jedné tónině, a přitom se vyhnout dnes modernímu stylu minimal music.“

Klement Slavický (1910–1999) převzal skladatelské řemeslo po svém otci, který byl žákem Leoše Janáčka. On sám se stal žákem neméně známého Josefa Suka a Václava Talicha. Působil jako režisér, dramaturg a dirigent Československého rozhlasu v Praze. Zpočátku byl ovlivněn evropskou modernou, za války národními a historickými tématy. Inspiraci hledal především v moravské lidové písni a ve tvorbě Leoše Janáčka. V 60. letech se věnoval hlavně tvorbě pro sólové nástroje.

Poetický madrigal je jednou ze čtyř částí cyklu Madrigaly, který byl oceněn ve velké jubilejní soutěži v roce 1960. Slavický se zde vrací ke slovům lidové poezie a příznačné je, že se neomezuje jen na oblast moravskou. Madrigaly budi dojem úspornosti, což je způsobeno oproštěním výrazových prostředků. V některých částech užívá staré tóniny, čímž navozuje slovenský hudební charakter.

František Emmert (*1940) vystudoval pražskou konzervatoř, obor klavír. Ve svém hudebním vzdělávání pak pokračoval studiem skladby na brněnské JAMU. Napsal desítky instrumentálních i vokálních skladeb, symfonie, koncerty pro sólové nástroje, kantáty i Requiem, kterým zakončil svá studia. Od roku 1970 vyučuje skladbu na JAMU.

Zalm 63 byl napsán na přání Ensemble Alienor v Bordeaux (2001). Podle sdělení autora je v zamyšleném kompozičním pojetí důležitá složka bicínií (barokní forma, která prožívá v dnešní době svou renesanci). Rytmická složka je zčásti odvozena z francouzského jazyka a z části z jeho duchovní síly.

Smíšený sbor *Magnificat* byl napsán pro Svatomartinský chrámový sbor v Třebíči v roce 1985. Sbor je původně koncipován pro chrámový prostor s jeho specifickými zvukovými projevy tak blízkými soudobé hudbě (tiché dozvuky a jemné prolínání souzvuku). Za účelem znítenění některých slov a veršů latinského textu bylo použito také sborových sólistů (2 soprány a 1 alt).

Petr Eben (*1929) patří mezi nejvýznamnější české soudobé hudební skladatele. Vystudoval pražskou AMU a přednášel na UK, AMU, v britském Manchesteru, pořádal kurzy na amerických univerzitách a vyvíjel mnohé další aktivity. Spolu se svým švagrem a spolužákem Iljou Hurníkem je autorem překladu Orffova metodického díla Schulwerk. Jeho tvorba se dočkala nejvyšších ocenění na světových kompozičních soutěžích a Ebenovy skladby jsou dodnes hrány na všech kontinentech.

Písň *Až já pojedu* a *Proč si k nám nepřišou* jsou vyňaty ze sbírky úprav pro smíšený sbor, která vznikala kolem roku 1952. Autorovi jde hlavně o zřetelné zvýraznění melodie písň a o vystižení specifické nálady a atmosféry. Z písň *Proč si k nám nepřišou* můžeme vycítit litostivou výčitku a skladba *Až já pojedu* vzbuzuje „iluzi přibližujícího a vzdalujícího se koňského dusotu“, jak uvedl sám autor.

Ján Cikker (1911–1989) je jedním z nejznámějších slovenských hudebních skladatelů. Řadí se mezi tzv. umírněnou modernu. Studoval skladbu na pražské konzervatoři a poté v mistrovské třídě u Vítězslava Nováka. Působil také jako pedagog a dramaturg. Na Slovensku se proslavil především zpracováváním národních a historických motivů v operách, tak jako u nás například Bedřich Smetana.

Skladby Jána Cikkera se vyznačují zřetelnými kompozičními zvláštnostmi. Písň *Za horami, za dolami* je výrazná především po harmonické stránce. Takty jsou tvořeny podle rytmu slov a počtu slabik, hlavní úlohu zde tedy hraje text. Písň *Na kamenečku sedela* je zajímavá použitím lidového rubata, echem a výraznější harmonií.

Ivan Hrušovský (1927–2001) vystudoval konzervatoř v Bratislavě (obor kompozice) a zároveň filozofickou fakultu, obory hudební věda, filozofie a estetika. Na VŠMU v Bratislavě pokračoval ve studiu kompozice. Jako pedagog působil na VŠMU (hudební teorie, kompozice) a na univerzitě Matěje Bela v Banské Bystrici.

Písň *Májová flauta* vznikla v roce 1971 podle veršů Jána Smreka. Autor se snažil co nejvěrohodněji napodobit zvuky a atmosféru přírody, proto také v písni použil kompoziční techniku echa, kterou lze slyšet hned na začátku skladby a pod kterou si můžeme představit lesní ozvěnu.

Alžběta Lupíšková – 1. roč. hudeb. manažerství

<i>Psalm 63</i>	<i>Žalm 63</i>
<i>La bonté vaut mieux que la vie.</i>	<i>Bože, toužím po tobě!</i>
<i>O Dieu, tu es mon dieu.</i>	<i>Bože, ty jsi můj Bůh.</i>
<i>Je te cherche, j'ai soif de toi.</i>	<i>Snažně tě hledám, má duše po tobě žízní.</i>
<i>Tout mon être soupire après toi</i>	<i>Práhne po tobě mé tělo</i>
<i>comme une terre aride</i>	<i>jak vyprahlá, žíznivá,</i>
<i>desséchée, sans eau.</i>	<i>bezvodá země.</i>
<i>Dans le temple je t'ai cherché de regard</i>	<i>Tak toužím tě spatřit ve svatyni,</i>
<i>pour voir ta puissance et la gloire.</i>	<i>abych viděl tou moc a slávu.</i>
<i>Car ta bonté vaut mieux que la vie,</i>	<i>Vždyť tvá milost je lepší než život,</i>
<i>je proclamerai ta louange.</i>	<i>mé rty tě budou chválit.</i>
<i>Toute ma vie je te remercierai,</i>	<i>Tak tě budu velebit ve svém životě,</i>
<i>en levant les mains vers toi je dirai qui tu es.</i>	<i>v tvém jménu povznesu své dlaně k modlitbě.</i>
<i>Je serai comblé comme rassasié</i>	<i>Má duše se bude sytit</i>
<i>des meilleurs morceaux.</i>	<i>jak tukem tak morkem,</i>
<i>Je laisserai exploser ma joie, je te glorifierai.</i>	<i>plesajícími rty zajásají ústa.</i>
<i>Quand je suis couché, je me souviens de toi,</i>	<i>Kdykoliv na tebe vzpomenu na svém lůžku,</i>
<i>je pense à toi pendant les heures de la nuit.</i>	<i>v nočních hodinách budu na tebe myslet.</i>
<i>Tu es venu à mon secours.</i>	<i>Neboť stal ses mým pomocníkem</i>
<i>A l'abri de tes ailes je crie ma joie.</i>	<i>a ve stínu tvých křídel já sám.</i>
<i>Je suis attaché à toi de tout mon être,</i>	<i>Má duše lne na tobě,</i>
<i>ta main droite est mon soutien.</i>	<i>tvá pravice mě podpírá.</i>